

4. Майовець Є.Й. Аграрний маркетинг: навч. посіб. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 228 с.

5. Майовець Є.Й. Маркетинг: теорія та методологія: навч. посіб.: Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2015. 449 с.

6. Розвиток маркетингу на ринку агропродовольчої продукції України. ResearchGate. URL : https://www.researchgate.net/publication/304307861_ROZVITOK_MARKETINGU_NA_RINKU_AGROPRODOVOLCOI_PRODUKCII_UKRAINI https://www.researchgate.net/publication/304307861_ROZVITOK_MARKETINGU_NA_RINKU_AGROPRODOVOLCOI_PRODUKCII_UKRAINI (дата звернення 29.05.2022 р.)

Стамат В.М., к.е.н., доцент

Юзик А.А., студент

Миколаївський національний аграрний університет

МІЖНАРОДНЕ СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНЕ СЕРЕДОВИЩЕ КРАЇН V-4: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Під міжнародним соціально-культурним середовищем розуміється сукупність усіх соціальних та культурних чинників на зовнішніх ринках, які впливають на маркетингову діяльність підприємства, серед яких найважливішими є засоби комунікації, релігія, освіта, умови життя, народні традиції, звичаї та соціо-культурні цінності. Дослідження соціально-культурного середовища є суттєвим для успіху підприємства на цільових зовнішніх ринках.

Соціально-культурне середовище має значення для соціально-економічного розвитку країн тому, що впливає на такі маркетингові рішення: вихід на іноземний ринок; сегментацію споживачів усередині країни; адаптацію товарів та товарної політики; адаптацію комунікаційної політики; врахування особливостей соціально-культурного середовища при створенні цільової політики та політики розподілення. Головне те, що соціально-культурне середовище визначає споживчу поведінку [1].

Вишеградська група (також відома як «Вишеградська четвірка» або просто «V-4») – ініціатива країн Центральноєвропейського регіону щодо спільної праці в більшості галузей, що становлять спільний інтерес у межах загальноєвропейської інтеграції. До Вишеградської групи належить Чехія, Угорщина, Польща та Словаччина, що поділяють культурні, інтелектуальні цінності та спільні коріння в різних релігійних традиціях, які прагнуть зберегти та посилити [2]. Проаналізуємо соціально-культурне середовище країн V-4 в таблиці 1.

За даними Кноета можна зробити висновки щодо динаміки показників соціально-культурного середовища країн Вишеградської групи. ІРЛП у кожній країні з кожним роком має тенденцію до збільшення, в середньому на 0,60% кожного року; незважаючи на те, що ІІ по всіх країнам суттєво коливався в останні роки, в Польщі та Словаччині він має тенденцію до зростання, а в Чехії та Угорщині – до зниження; ІСП в Угорщині знизився, а в інших країнах поступово зростає; ІШ у всіх країнах зростає в середньому на 0,82% кожного року, а в Угорщині – на 2,86%; рівень освіти не має значних змін, але має зростаючу тенденцію кожного року; ІГС лише в Словаччині збільшився в порівнянні з минулим періодом, в інших країнах відбулося зниження; ІГР у всіх країнах суттєво коливався, але в останні роки зростає; ІІ у всіх країнах має тенденцію до зниження; ІМ у Польщі та Чехії знизився, а в Угорщині та Словаччині має тенденцію до збільшення. Отже, соціально-культурне становище досліджуваних країн на високому рівні, але з теперішньою ситуацією у світі, а саме війною в Україні, деякі важливі індекси мають тенденцію до зменшення [3].

Таблиця 1

Соціально-культурне середовище країн V-4, 2020 рік

Показники	Польща	Чехія	Угорщина	Словаччина
Індекс розвитку людського потенціалу (ІРЛП)	0,880	0,900	0,854	0,860
Індекс процвітання (ІІ)	69,14	73,12	66,7	69,63
Індекс соціального прогресу (ІСП)	84,32	86,69	66,13	83,15
Індекс щастя (ІШ)	6,12	6,92	6,09	6,39
Рівень освіти	0,869	0,890	0,821	0,826
Індекс громадянських свобод (ІГС)	48	55	43	53
Індекс гендерного розриву (ІГР)	0,71	0,71	0,69	0,71
Індекс інновацій (ІІ)	39,90	49,00	42,70	40,20
Індекс миру (ІМ)	1,52	1,33	1,49	1,56

Джерело: складено авторами за даними [3]

Один із відомих засновників міжкультурного менеджменту Роберт Льюїс розробив класифікацію типів культури, розділивши їх на моноактивні, поліактивні та реактивні, оскільки це формує суспільні цінності в цілому, впливає на ведення бізнесу, ефективно ведення ділових переговорів, укладання договорів та інше.

Польща, Словаччина та Угорщина більше належать до поліактивної культури – культури, орієнтовані на людину, представники яких рухливі, товариські, енергійні, емоційні, промовисті, які вміють переконувати, звикли робити відразу кілька справ одночасно, планують відносини за розкладом.

Основним у спілкуванні є енергійний діалог, можуть постійно перебивати, не дослуховувати, наголошують на емоційній передачі інформації один одному, сильно жестикулюють і демонструють активну міміку. Для представників цих культур властиво встановлювати неформальне спілкування, віддають перевагу змішанню особистого і робочого. Менеджери керують завдяки неформальним зв'язкам, налагодженим комунікацій.

А от Чехія більше належить до моноактивної культури – культури, орієнтовані на справу, представники яких жорстко планують своє життя, складають розклади, чітко слідують наміченому, виконують послідовно одне за одним справи в одну одиницю часу, дбайливо ставляться до часу, орієнтуються на виконанні завдань, не на спілкування, шанобливо ставляться до влади та законів. У цих культурах цінуються факти, точні дані, логіка, технічні вміння. Рішення приймає зазвичай керівник. Менеджери управляють відповідно до ієрархії, статусу, посади. Вибудовують офіційні відносини та їх підтримують. Вважають за краще розділяти робоче та особисте [4]. Не зважаючи на те, що країни Вишеградської четвірки належать до різних культур, це не заважає їм ефективно налагоджувати взаємозв'язки та працювати над поліпшення розвитку один одного.

Нинішнє співробітництво в рамках Вишеградської четвірки можна охарактеризувати як одну з найвідоміших ініціатив у Центральній Європі. Основою такої співпраці є взаємні контакти на всіх рівнях, від політичних самітів високого рівня до експертних і дипломатичних конференцій, діяльності місцевих неурядових асоціацій, аналітичних центрів і дослідницьких установ, установ культури чи численних приватних мереж.

Вишеградська четвірка не була створена як альтернатива зусиллям загальноєвропейської інтеграції. Її діяльність не спрямована на ізоляцію чи послаблення відносин з іншими країнами. Навпаки, ця група сприяє оптимальній співпраці з усіма країнами, включно зі своїми сусідами, чия головна турбота – розвиток демократії в Європі. Вишеградська група прагне просувати архітектуру європейської безпеки, засновану на ефективній, взаємодоповнювальній та взаємопов'язаній співпраці та координації в рамках існуючих європейських та трансатлантичних інституцій.

Для підтримки культурної єдності співпраця в рамках Вишеградської групи сприятиме поширенню цінностей у сфері культури, освіти, науки та обміну інформацією. Вся діяльність Вишеградської групи спрямована на зміцнення стабільності Центральноєвропейського регіону.

Отже, сьогодні Вишеградська група визнана символом успішної політичної та економічної трансформації та є зразком регіонального співробітництва в багатьох сферах. Вишеградські країни стали відповідальними партнерами у реалізації ключових пріоритетів і програм ЄС в Європі, і їхній

внесок продовжуватиме сприяти політичному та економічному процесу інтеграції Європи, враховуючи розширення ЄС та НАТО.

Отже, усі чотири країни Вишеградської групи є країнами з високим рівнем доходів і дуже високим індексом людського розвитку. Країни V-4 характеризуються стабільним економічним зростанням, ефективною співпрацею між різними культурами в країнах, показують позитивний приклад іншим країнам щодо доцільності об'єднання і роботи над проблемами кожної з них разом. Якщо аналізувати країни Вишеградської четвірки як єдину національну державу, то Вишеградська група є п'ятою за величиною економікою в Європі і 12-ю у світі.

Список використаних джерел

1. Стамат В. М. Стратегії міжнародного аграрного маркетингу : Метод.рек. Миколаїв, 2020. 106 с. URL: <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/7659/1/Stratehii%20mizhnarodnoho%20ahrarnoho%20marketynhu.pdf> (дата звернення: 27.05.2022).
2. Лебедюк В. Вишеградська четвірка: від ідеї до успішного проекту. 2018. URL: <https://eprints.oa.edu.ua/8333/1/Лебедюк.pdf> (дата звернення: 28.05.2022).
3. Кноема. URL: <https://knoema.com/> (дата звернення: 28.05.2022).
4. Теорія моноактивних, поліактивних і реактивних культур. um.co.ua - Учбові Матеріали для студентів і школярів України. URL: <http://um.co.ua/14/14-4/14-46456.html> (дата звернення: 28.05.2022).

Станько Т. М., к.е.н., ст. викладач

Львівський національний університет природокористування

БІОЕНЕРГЕТИКА – ОДНА З КЛЮЧОВИХ СКЛАДОВИХ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

На сьогоднішній день наша держава постала перед новими викликами, загрозами, що впливають як на територіальну, так і на економічну безпеку. Важливим завданням, яке постало на денний порядок є вирішення проблем енергетичної галузі України.

Енергетична безпека як одна з ключових складових національної безпеки визначається, по-перше, як стан забезпечення країни паливно-енергетичними ресурсами, які гарантують її повноцінну життєдіяльність, і, по-друге, як стан безпеки енергетичного комплексу та його здатність забезпечити нормальне функціонування економіки, енергетичну незалежність держави. Енергетична та політична незалежність є взаємообумовленими. Енергетика є основою практично усіх сфер життєдіяльності сучасного світу та відіграє вирішальну